

JOSEP FONTANA

Els vots de la por

Els governs italià i espanyol coincideixen en aquest moment, entre moltes d'altres coses, en la seva preocupació per controlar la visió de la història contemporània que s'ofereix al públic i, sobretot, la que s'ensenya a l'escola. En els dos casos l'objectiu és el mateix: reivindicar els respectius passats feixistes. Ho ha dit de manera inequívoca un polític italià: La història ha "d'explicar als joves per què els seus avis van ésser feixistes i els ha d'ajudar a comprendre que el feixisme i el nazisme van néixer en la lluita contra el comunisme", a la vegada que ha de mostrar-los que, pel que fa a la resistència, la major part dels italians en van restar al marge.

En el cas espanyol l'ofensiva s'ha manifestat recentment en el suport donat a través de la televisió a Pío Moa, un personatge amb una biografia més aviat tèrbola, que s'ha dedicat a recuperar la visió franquista de la guerra civil amb arguments tronats i dades falsejades. L'important, però, no és que s'estigui ajudant a difondre una obra indocumentada, plena d'errades i sense cap valor científic, sinó la intenció política que hi ha al darrere d'aquest fet, que és la d'acostumar els ciutadans a pensar, a partir de la reivindicació de la guerra civil, que la retallada de les llibertats està justificada quan l'ordre social està amenaçat. No és difícil de veure que en els darrers temps, amb la impunitat que li dona la majoria absoluta, el missatge polític del Partit Popular ha fet una virada radical cap a la dreta. En les darreres eleccions hem vist com reapareixia un to apocalíptic, semblant al de la propaganda que feien els antecessors directes de l'actual PP, pel febrer del 1936, quan presentaven les eleccions al parlament com l'enfrontament entre el bé i el mal. Un full de propaganda de Saragossa parla literalment d'"*España contra la anti España, la Religión contra la impiedad, la familia contra la disolución, la propiedad contra el despojo, la civilización*

"No em sembla que la nostra esquerra actual justifiqui que s'hagin tret de la caixa dels trons els vells tòpics"

contra la barbarie". Uns termes que eren desproporcionats respecte dels moderadíssims objectius polítics del Front Popular, amb un programa on els republicans es negaven a acceptar propostes socialistes tan poc revolucionàries com la d'establir un subsidi d'atur, però que es basaven en l'afirmació, que els polítics de la dreta sabien falsa, que darrere d'aquest programa públic n'hi havia un altre de secret que tenia com a objectiu la instal·lació del bolxevisme a Espanya. Avui, un cop han pogut consultar-se els arxius soviètics, fins el mateix Stanley Payne, que és probablement el més profranquista dels hispanistes nord-americans, ha de reconèixer en el seu darrer llibre que, en els mesos de febrer a juliol del 1936, mentre la dreta prosseguia amb les seves denúncies, i les acompanyava amb actes violents, els comunistes espanyols rebien de Moscou instruccions severes per tal que no creessin cap problema al Govern republicà, ja que el més important en moments d'amenaça feixista era salvar la democràcia.

No em sembla que la nostra esquerra actual, tan mesurada en tots els conceptes, justifiqui que s'hagin tornat a treure de la caixa dels trons els vells tòpics sobre el desmembrament d'Espanya i sobre el perill "roig", una coloració que resulta clarament exagerada per definir ideològicament els seguidors del senyor Zapatero —o els anys de mandat "revolucionari" dels governs de Felipe González— però que se'ls atribueix per extensió, com a conseqüència de les seves aliances puntuals amb uns esferidors comunistes, que no se sap ara ben bé quina mena de revolució propugnen, perquè s'han quedat sense models, ni

de quin contuberni internacional formen part (no m'estranyaria que el PP els acabés relacionant amb Al-Qaida).

La finalitat d'aquest gir a la dreta és, evidentment, la d'atiar les pors irracionals a una revolució impossible, per a que els votants del PP oblidin que, aquests governants als quals donen suport estan deixant que s'arruïni l'ensenyament públic i la sanitat pública, o que el dèficit zero dels qual es vanta s'està aconseguint amb l'abandonament d'inversions essencials que expliquen que els trens descarrilin en aquest país amb una freqüència pròpia d'un país del Tercer Món (el ministre del ram insisteix cada vegada a dir que tot és culpa d'errors humans, i té raó: és culpa de l'error humà de qui el va nomenar).

Si els votants del Partit Popular persisteixen en la fidelitat indiferent davant la destrucció de l'estat del benestar és segur que rebran un altre premi del seu partit quan passin les properes eleccions generals: el retall de les pensions. S'ho hauran merescut, com a continuadors dels espanyols que, aviat farà dos segles, van rebre el retorn de l'absolutisme amb el crit de "*¡Vivan las caenas!*".

El que més em preocupa, però, és que la dinàmica en què ha entrat el Partit Popular comporta una escalada gradual de la retallada de les llibertats, i que ara tenen l'estímul addicional d'haver descobert que provocar un clima massiu de protesta encara els pot servir per alimentar les pors dels seus votants, com recentment s'ha pogut veure en la resposta que aquests han donat a les grans manifestacions contra la guerra.

Això significa l'inici d'un mal camí perquè, tornant al precedent de febrer del 1936, quan les dretes van veure que havien perdut les eleccions, van trencar el joc i van optar per la violència, arrossegant darrere seu la major part d'aquells que havien estat enganyant fent-los creure que el triomf de l'esquerra significava la revolució.

Josep Fontana és historiador